

บทที่

4

การมีส่วนร่วมของประชาชนใน การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของ เทศบาลเมืองสามพราน จังหวัดนครปฐม

Citizen participation in environmental
conservation of Sampran Town
Municipality, Nakhon Pathom Province

ณัฐธิดา ชัยสงคราม และ ยุทธพงษ์ ลีลากิจไพศาล
Nattatida Chaisongkram and Yutthapong Leelakitpaisarn

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ของเทศบาลเมืองสามพราน จังหวัดนครปฐม

Citizen participation in environmental conservation of
Sampran Town Municipality, Nakhon Pathom Province

ณัฐฐิตา ชัยสงคราม¹ และ ยุทธพงษ์ ลีลาภิจไพศาล²

Nattatida Chaisongkram and Yutthapong Leelakitpaisarn

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชนในเทศบาลเมืองสามพราน จังหวัดนครปฐม 2) เพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชน จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนที่มีทะเบียนราษฎรอยู่ในเทศบาลเมืองสามพราน จังหวัดนครปฐม จำนวน 392 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .99 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – way ANOVA) และการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่โดยวิธีเชฟเฟ (Scheffe's)

ผลการศึกษา พบว่า 1) สถานภาพบุคคลของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 60.50

¹ Master Degree of Public Administration in Local Administration, Graduate School, Suan Dusit University, 295 Rachsima Road, Dusit District, Bangkok 10300, [nattatida_1989@hotmail.com] 087-414-4263

² อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต 295 ถ.ราชสีมา เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300 [yl6767@hotmail.com] 0-2244-5816

มีอายุระหว่าง 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 29.80 การศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 58.70 มีอาชีพ อื่นๆ เช่น แม่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 31.60 มีรายได้เฉลี่ย ต่อเดือน ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 15,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 48.20 2) การมีส่วนร่วม ของประชาชนในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ในภาพรวมการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนรายด้านที่ประชาชนมีส่วนร่วมมากที่สุดคือ ด้านการร่วมรับประโยชน์จากการ ดำเนินงาน รองลงมา ด้านการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา และสุดท้ายคือ ด้าน การวางแผนดำเนินงานเพื่อแก้ไขปัญหา และ 3) ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ประชาชนที่มีเพศและการศึกษาต่างกัน จะมีส่วนร่วมต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ส่วนประชาชนที่มีอายุ อาชีพ และรายได้ต่อเดือน ต่างกัน จะมีส่วนร่วมต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วม; การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม; เทศบาลเมืองสามพราน
จังหวัดนครปฐม

Abstract

This research was aimed to 1) study participation level in environmental conservation, and 2) compare levels of participation in environment conservation classified by demographic data. Samples were 392 residents of Sampran Municipality, Nakhon Pathom. Research tool was questionnaire with reliability of 0.99. Statistical analysis applied included frequency, percentage, mean, standard deviation, T-test, One-way ANOVA and Shceffe's Test.

Findings were as follows: 1) Demographic data was demonstrated that most respondents were female (60.50%), aged between 41-50 (29.80%), educational level was lower than bachelor degree (58.70%), occupation was housewife (31.60%) and income was less than 15,000 Baht per month (48.20%). 2) Participation in environmental conservation of residents were moderate. Their highest participation was accepting operational mutual benefits, problem and cause identification, and planning for problem resolution respectively. 3) Hypothesis test showed

that residents with different gender and educational level had different participation level in environmental conservation with significance levels at 0.05. Residents with different age, occupation, and income had no differences in levels of environmental conservation participation.

Keywords : Participation; environmental conservation;
Sampran Municipality, Nakhon Pathom

บทนำ

ปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมนับว่าเป็นปัญหาสำคัญของประเทศไทย เนื่องจากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมถูกนำไปใช้ในการพัฒนาและเกิดความเสื่อมโทรมลงอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศมีลักษณะรวมศูนย์ขาดการเชื่อมโยงกับพื้นที่ ส่งผลกระทบต่อปัญหาต่างๆ ได้แก่ พื้นที่ป่าไม้ลดลง ทรัพยากรดินเสื่อมโทรมทำให้ความหลากหลายทางชีวภาพถูกคุกคาม ระบบนิเวศชายฝั่งถูกทำลาย และทรัพยากรน้ำยังมีส่วนที่ไม่สามารถจัดสรรได้ตามความต้องการ ปัญหาสิ่งแวดล้อมจึงเพิ่มสูงขึ้นตามการขยายตัวของเศรษฐกิจและชุมชนเมือง (กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม, 2535)

จากรายงานผลการดำเนินงานการจัดการสิ่งแวดล้อมในพื้นที่จังหวัดนครปฐม ในที่ประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาโครงการจัดการสิ่งแวดล้อมเชิงพื้นที่ พบว่า ปัญหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้น คือปัญหาเกี่ยวกับแหล่งน้ำ อาทิเช่น ปัญหาคุณภาพน้ำในแม่น้ำท่าจีนไม่ได้คุณภาพ ปัญหาวัชพืชทางน้ำ และผักตบชวาหนาแน่น ปัญหาภัยแล้งส่งผลให้น้ำทะเลหนุนสูง และปัญหาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ (สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดนครปฐม, 2559) ซึ่งส่งผลกระทบโดยตรงต่อการดำรงชีวิตของประชาชนในเทศบาลเมืองสามพราน ซึ่งมีพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำท่าจีน (นครชัยศรี) เหมาะต่อการเพาะปลูก ประชาชนมีอาชีพเกษตรกรรมและทำการประมง นอกจากนี้ ยังมีโรงงานอุตสาหกรรมทั้งขนาดใหญ่ กลาง และเล็ก ซึ่งผลิตสินค้าจำหน่ายทั้งในและนอกประเทศ ส่งผลให้มีน้ำเสีย ขยะ รวมถึงมลพิษทางอากาศ เกิดขึ้นตามชุมชนต่างๆและแม่น้ำท่าจีน ดังนั้น แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อมของเทศบาลเมืองสามพราน จังหวัดนครปฐม จึงมุ่งเน้นให้เป็นเทศบาลน่าอยู่ มีคุณภาพแห่งการอนุรักษ์ควบคู่ไปกับการใช้ประโยชน์ มีสิ่งแวดล้อมที่ดี ปราศจากมลภาวะ รวมถึง

การสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเพื่อปลูกจิตสำนึกให้เกิดความหวงแหนที่ดิน แม่น้ำ และสิ่งแวดล้อมเพื่อเป็นแนวทางในการอนุรักษ์ฟื้นฟูและช่วยกันรักษาสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นของตน (เทศบาลเมืองสามพราน, 2559)

สำหรับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม คือการที่ประชาชนในชุมชนมีความร่วมมือร่วมใจกันในการควบคุมการใช้และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเพื่อประโยชน์ทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของชุมชน โดยมีส่วนร่วมตั้งแต่การศึกษา ประเด็นปัญหาต่างๆที่มีในชุมชน การหาสาเหตุของปัญหา การกำหนดแนวทางแก้ไข ปัญหา และแนวทางในการป้องกันปัญหา การตัดสินใจและการดำเนินการแก้ไขปัญหา สิ่งแวดล้อมของชุมชน ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายๆฝ่ายในการช่วยกันแก้ไขปัญหาหากการแก้ไขปัญหาและจัดการกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมประสบความสำเร็จ ชุมชนมีทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่สมบูรณ์และสามารถนำไปสู่ความยั่งยืนในอนาคต (จำลอง โพธิ์บุญ, 2550)

ดังนั้นการวิจัยในครั้งนี้ จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของเทศบาลเมืองสามพราน จังหวัดนครปฐม เพื่อทราบถึงระดับของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของเทศบาลเมืองสามพราน จังหวัดนครปฐม และนำผลการวิจัยไปวางแผนการปฏิบัติงานอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของเทศบาลเมืองสามพราน จังหวัดนครปฐม ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้พื้นที่เขตเทศบาลเมืองสามพราน จังหวัดนครปฐม มีสิ่งแวดล้อมที่ดีสืบต่อไป นอกจากนี้ยังทำให้เจ้าหน้าที่รัฐเกิดความใกล้ชิดและเข้าใจปัญหาของประชาชน ทำให้ทั้งสองฝ่ายมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีเกิดความง่ายต่อการนำไปปฏิบัติ ช่วยให้ประชาชนสนใจประเด็นปัญหาของส่วนร่วมซึ่งเป็นการเพิ่มทุนทางสังคม และเพื่อเป็นแนวทางให้ผู้สนใจศึกษาเกี่ยวกับการสิ่งแวดล้อมในชุมชนต่างๆ

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

การมีส่วนร่วมของประชาชน

โกวิท พงงาม (2553 : 127) อธิบายว่าการมีส่วนร่วมของประชาชน คือ การที่ประชาชนมีส่วนร่วมตั้งแต่การคิด วิเคราะห์ วางแผน ปฏิบัติงาน ประเมินผล และร่วมรับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้น ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นการพัฒนาชุมชนโดยประชาชนเพื่อประชาชน

คณะกรรมการการความมั่นคงแห่งรัฐสภาผู้แทนราษฎร (2553 : 10) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกระดับชั้นเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการแก้ไขปัญหาต่างๆให้สอดคล้องกับความต้องการของคนในชุมชนและสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน

มธุรดา ศรีรัตน์ (2554) ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน คือ การที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมปฏิบัติในการแสดงความคิดเห็น ตัดสินใจวางแผน ปฏิบัติงาน และการประเมินผล โดยใช้ความคิดสร้างสรรค์อย่างมีความเชี่ยวชาญ เพื่อให้ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์

สรุป การมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีบทบาทในการดำเนินงานตั้งแต่เริ่มจนถึงสิ้นสุดการดำเนินงาน ไม่ว่าจะเป็นการร่วมกำหนดปัญหา วางแผนตัดสินใจ ระดมทรัพยากรบริหารจัดการ ติดตามประเมินผล และร่วมรับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้น เพื่อพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาให้ตรงกับความต้องการของคนในชุมชน

ขั้นตอนการมีส่วนร่วม

กระทรวงศึกษาธิการ (2545 : 116) ได้จำแนกขั้นตอนการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นตอนการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา โดยประชาชนจะมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหาและจัดลำดับความสำคัญของปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน

2. ขั้นตอนการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนา โดยประชาชนจะมีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์ วิธีการดำเนินการ แนวทางการดำเนินการ รวมถึงการกำหนดแหล่งทรัพยากร

3. ขั้นตอนการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน เป็นขั้นที่ประชาชนจะมีส่วนร่วมในการสนับสนุนทรัพยากร วัสดุอุปกรณ์และแรงงาน หรือเข้าร่วมบริหารงานและประสานงาน

4. ขั้นตอนการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ เป็นการรับผลประโยชน์ที่พึงจะได้รับ ผลประโยชน์อันเกิดจากการดำเนินงานด้านวัตถุประสงค์และจิตใจ

5. ขั้นตอนการมีส่วนร่วมในการประเมินผล เป็นการประเมินว่าการดำเนินงานนั้นกระทำไปสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดมากน้อยเพียงใด

แนวคิดเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

กรมส่งเสริมสุขภาพสิ่งแวดล้อม กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม (2545) ได้ให้แนวทางการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมไว้ว่า เป็นการศึกษาเผยแพร่ และประชาสัมพันธ์คือในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ต้องมีความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาต้อง รู้จักสังคมและสภาพแวดล้อมอย่างแท้จริง เพื่อให้คนในสังคมตระหนักถึงบทบาท ของตนเองและหน้าที่ที่มีต่อสิ่งแวดล้อม

สลักจิต พุกจรรย์ (2551) ได้เสนอแนวคิดในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมไว้ทั้งสิ้น 6 แนวทาง คือ

1. ต้องมีความรู้เกี่ยวกับประโยชน์และโทษของการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และต้องให้ความสำคัญกับการนำทรัพยากรธรรมชาติไปใช้แบบสูญเสียเปล่า
2. ใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่จำเป็นและหายากอย่างระมัดระวัง โดยให้พึงระวังไว้ว่าการ ใช้ทรัพยากรมากเกินไปจะทำให้สภาพแวดล้อมเสียสมดุล
3. รักษาทรัพยากรที่ทดแทนได้ให้มีมากกว่า หรือเท่ากับที่ต้องการใช้เป็นอย่างน้อย
4. สามารถประมาณอัตราการเปลี่ยนแปลงของประชากรได้ โดยพิจารณาจาก ความต้องการใช้ทรัพยากรธรรมชาติเป็นสำคัญ
5. พยายามค้นคว้าหาวิธีใหม่ๆ ในการผลิตและใช้ทรัพยากรธรรมชาติจาก แหล่งธรรมชาติให้พอเพียงต่อความต้องการใช้ของประชากร
6. ให้ความรู้กับประชาชนเกี่ยวกับการรักษาสมดุลของธรรมชาติ เพื่อให้เข้าใจ ถึงหลักการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

ได้มีนักวิชาการกล่าวถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสถานภาพส่วนบุคคลกับการมีส่วนร่วม ของประชาชนทั้งในด้านเพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือน ดังนี้

โกวิทย์ พวงงาม (2533 : 74) กล่าวว่า เพศและวัยที่ต่างกันทำให้บทบาทหน้าที่ และความสามารถในการดำเนินการใดๆ ต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับอารดา พุ่มหิรัญ (2551) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชนในชุมชนอิสลามคลองกุ่ม และชุมชนสมหวัง พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศและวัยต่างกัน จะมีส่วนร่วมในชุมชน แตกต่างกัน ทั้งนี้เป็นผลมาจากกิจกรรมในชุมชนส่วนใหญ่เป็นการมีส่วนร่วมที่ต้องใช้ แรงงาน เช่น การตัดต้นไม้ ขุดลอกคูคลอง จึงต้องใช้แรงงานจากเพศชายเป็นสำคัญ ซึ่งต่างจากชุมชนสมหวังพบว่าเพศไม่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน

วันวิสา เเยือกเย็น (2555) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในเขตเทศบาลเมืองหัวหิน อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่าอายุมีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน เนื่องจากในกลุ่มที่มีอายุมากเป็นหัวหน้าครอบครัวจะมีประสบการณ์ด้านการประกอบอาชีพและการทำงานร่วมกับผู้อื่นสูง และคำนึงถึงผลประโยชน์ที่ตนจะได้รับจากการเข้ามามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่างๆ

สุขเกษรา พูลผล (2559) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์พื้นที่ต้นน้ำทะเลน้อยกรณีสืบศึกษาตำบลเกาะเต่า อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง พบว่าอาชีพมีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์พื้นที่ต้นน้ำทะเลน้อย เนื่องจากกลุ่มที่ไม่ได้ประกอบอาชีพจะมีเวลาเข้าร่วมในกิจกรรมด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ต้นน้ำมากกว่ากลุ่มอื่นๆ

ปาริชาติ วลัยเสถียร และคณะ (2546 : 238) กล่าวว่า การขาดการศึกษา ขาดความรู้ด้านต่างๆ เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วม ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของพันธุ์พงษ์ คงเดชอดิศักดิ์ (2557) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง จังหวัดตราด พบว่า ระดับการศึกษาต่างกันจะทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของมณฑล เอกกอดุลย์พันธ์ (2553) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม : กรณีศึกษาตลาดน้ำตลิ่งชัน เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร พบว่า ระดับการศึกษาต่างกัน จะทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมต่างกัน โดยประชาชนที่มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี จะมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมากกว่ากลุ่มที่มีการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี แต่ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ ปิยะ ประทีปภักมณี (2546) ที่ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในพื้นที่ชายทะเลบางขุนเทียนกรุงเทพมหานคร พบว่า ปัจจัยด้านระดับการศึกษา ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในพื้นที่ชายทะเลบางขุนเทียน

พันธุ์พงษ์ คงเดชอดิศักดิ์ (2557) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง จังหวัดตราด พบว่า รายได้ของประชาชนไม่มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนิตยา เชื้อโชติ (2551) ได้ศึกษาการมี

ส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชุมชน กรณีศึกษาป่าชุมชนดอนชีบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี พบว่า รายได้ของประชาชนที่ต่างกันไม่มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า ปัจจัยด้านสถานภาพส่วนบุคคลมีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

วิธีการวิจัย

การศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของเทศบาลเมืองสามพราน จังหวัดนครปฐม ได้กำหนดขอบเขตด้านเนื้อหา โดยมุ่งเน้นศึกษา การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชนในเทศบาลเมืองสามพราน ใช้ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 เดือน (เดือนมีนาคม - เมษายน 2560)

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ คือ ประชาชนที่มีทะเบียนราษฎรอยู่ในเทศบาลเมืองสามพราน จังหวัดนครปฐม จำนวน 15 ชุมชน รวมทั้งสิ้น 17,663 คน (สำนักงานทะเบียนราษฎร เทศบาลเมืองสามพราน จังหวัดนครปฐม, 2559)

ขนาดของกลุ่มตัวอย่างคำนวณจากสูตรของ Taro Yamane ที่ระดับนัยสำคัญ .05 ความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ทำการวิจัย จำนวน 392 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling)

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ตัวแปรอิสระ คือปัจจัยด้านสถานภาพส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน ส่วนตัวแปรตาม คือ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยมีสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

1. ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของเทศบาลเมืองสามพราน จังหวัดนครปฐมต่างกัน
2. ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของเทศบาลเมืองสามพราน จังหวัดนครปฐมต่างกัน
3. ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของเทศบาลเมือง สามพราน จังหวัดนครปฐมต่างกัน
4. ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของเทศบาลเมืองสามพราน จังหวัดนครปฐมต่างกัน
5. ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกันมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของเทศบาลเมืองสามพราน จังหวัดนครปฐมต่างกัน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม เรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของเทศบาลเมืองสามพราน จังหวัดนครปฐม เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ (Rating Scale) โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลจำนวน 5 ข้อ ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของเทศบาลเมืองสามพราน จังหวัดนครปฐม จำนวน 24 ข้อ โดยกำหนดเกณฑ์ในการให้คะแนนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ดังนี้

มีส่วนร่วมในระดับน้อยที่สุด	กำหนดคะแนนเท่ากับ 1
มีส่วนร่วมในระดับน้อย	กำหนดคะแนนเท่ากับ 2
มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง	กำหนดคะแนนเท่ากับ 3
มีส่วนร่วมในระดับมาก	กำหนดคะแนนเท่ากับ 4
มีส่วนร่วมในระดับมากที่สุด	กำหนดคะแนนเท่ากับ 5

ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ใช้การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยการทดสอบ Content Validity จากผู้เชี่ยวชาญแล้วนำไปทดลองใช้ (Try out) กับประชาชน จำนวน 40 คน และคำนวณค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธี สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach' Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่น .99 ซึ่งหมายความว่า เครื่องมือมีระดับความเชื่อมั่นสูง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – way ANOVA) และการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่โดยวิธีเชฟเฟ (Scheffe's) โดยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยแบบทุกช่วงชั้นเท่ากัน สำหรับการแบ่งระดับการมีส่วนร่วม สามารถคำนวณได้จากสูตรการหาอันตรภาคชั้น ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด}-\text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{5-1}{5} \\ &= 0.8 \end{aligned}$$

สามารถแบ่งระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของเทศบาลเมืองสามพราน จังหวัดนครปฐมโดยมีช่วงคะแนน ดังต่อไปนี้

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.80 หมายถึง มีส่วนร่วมในระดับน้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ย 1.81 – 2.60 หมายถึง มีส่วนร่วมในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 2.61 – 3.40 หมายถึง มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 3.41 – 4.20 หมายถึง มีส่วนร่วมในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 4.21 – 5.00 หมายถึง มีส่วนร่วมในระดับมากที่สุด

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลของประชาชน

ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้ ประชาชนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 237 คน คิดเป็นร้อยละ 60.50 มีอายุระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 117 คน คิดเป็นร้อยละ 29.80 การศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 36.20 มีอาชีพ อื่นๆ เช่น แม่บ้าน จำนวน 124 คน คิดเป็นร้อยละ 31.60 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 15,000 บาท จำนวน 189 คน คิดเป็นร้อยละ 48.20

2. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของเทศบาลเมืองสามพราน จังหวัดนครปฐม

ตารางที่ 1 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของเทศบาลเมืองสามพราน จังหวัดนครปฐม

การมีส่วนร่วมด้านต่างๆ	\bar{X}	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม	ลำดับ
1. ด้านการค้นหาค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา	3.08	0.74	ปานกลาง	2
2. ด้านการวางแผนดำเนินงานเพื่อแก้ไขปัญหา	2.97	0.77	ปานกลาง	5
3. ด้านการปฏิบัติตามแผนการดำเนินงาน	3.07	0.73	ปานกลาง	3
4. ด้านการร่วมรับประโยชน์จากการดำเนินงาน	3.12	0.78	ปานกลาง	1
5. ด้านการติดตามประเมินผลการดำเนินงาน	3.07	0.78	ปานกลาง	4
รวม	3.06	0.67	ปานกลาง	

จากตารางที่ 1 ผลการวิจัย พบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของเทศบาลเมืองสามพราน จังหวัดนครปฐม ในภาพรวมอยู่ในระดับ

ปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.06 โดยด้านที่ประชาชนมีส่วนร่วมมากที่สุดคือ ด้านการร่วมรับผลประโยชน์จากการดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ย 3.12 รองลงมาคือ ด้านการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา มีค่าเฉลี่ย 3.08 ส่วนด้านที่ประชาชนมีส่วนร่วมน้อยที่สุด คือ ด้านการวางแผนดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหา มีค่าเฉลี่ย 2.97

3. การทดสอบสมมติฐาน

ตารางที่ 2 ผลการทดสอบสมมติฐาน

ผลการทดสอบ	ตัวแปรอิสระ	
	เป็นไปตามสมมติฐาน	ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน
เพศ	✓	
อายุ		✓
ระดับการศึกษา	✓	
อาชีพ		✓
รายได้ต่อเดือน		✓

จากตารางที่ 2 ผลการวิจัย พบว่า ประชาชนที่มีเพศ และระดับการศึกษาต่างกัน จะมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของเทศบาลเมืองสามพราน จังหวัดนครปฐม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และประชาชนที่มีอายุ อาชีพ และรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของเทศบาลเมืองสามพราน จังหวัดนครปฐม ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

อภิปรายผล

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของเทศบาลเมืองสามพราน จังหวัดนครปฐมในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ในด้านที่มีระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุดคือ ด้านการร่วมรับประโยชน์จากการดำเนินงาน รองลงมา คือ ด้านการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา ด้านการปฏิบัติตามแผนการดำเนินงาน ด้านการติดตามประเมินผลการดำเนินงาน และด้านการวางแผนดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหา ผลการศึกษาดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ประชาชนส่วนใหญ่เริ่มตระหนักถึงประโยชน์ของการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในพื้นที่ จึงให้ความร่วมมือในการร่วมกันค้นหาสาเหตุของปัญหา การวางแผนเพื่อแก้ไขปัญหา การปฏิบัติตามแผนงาน การติดตามผลการดำเนินงาน ซึ่งจะส่งผลให้ตนเองมีชีวิตอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี ปราศจากมลพิษ

ที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุขชี คำนวนศิลป์ (2550) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอุทยานแห่งชาติ ได้เริ่มเขียน อำเภอบ้านนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการศึกษา พบว่าประชาชนมีส่วนร่วมในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนระดับการมีส่วนร่วมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง

เพื่อให้ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนอยู่ในเกณฑ์ที่ดีขึ้น ภาครัฐควรประชาสัมพันธ์ และให้ความรู้กับประชาชน เพื่อให้กระตุ้นให้ประชาชนคำนึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในพื้นที่ที่ตนอาศัยอยู่รวมถึงเพื่อเป็นการสนองนโยบายของรัฐบาลที่ทรงค้ำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมากขึ้น เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่มีรายได้ต่ำ จึงสนใจที่จะทำมาหากินมากกว่าสนใจสภาพแวดล้อมที่อยู่รอบๆ ตัว หรือบางส่วนอาจจะมองว่าเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐที่ต้องจัดสภาพแวดล้อมในชุมชนให้น่าอยู่ ดังนั้น เทศบาลควรลงพื้นที่ทำกิจกรรมเพื่อสร้างความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่ และพยายามโน้มน้าวจิตใจประชาชนในพื้นที่ให้มองเห็นถึงความสำคัญของการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

1.1 ด้านการค้นหาค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา การมีส่วนร่วมของประชาชนในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยประชาชนส่วนใหญ่เคยร่วมพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมกับคนในชุมชนมากที่สุด รองลงมา คือ เคยเข้าร่วมประชุมเพื่อรับทราบข้อมูลเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของเทศบาลเมืองสามพราน และอันดับสุดท้าย คือ เคยมีส่วนร่วมในการสำรวจสภาพปัญหาสิ่งแวดล้อมของเทศบาลเมืองสามพราน

1.2 ด้านการวางแผนดำเนินงานเพื่อแก้ไขปัญหา ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยประชาชนส่วนใหญ่จะมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมในเทศบาลเมืองสามพรานมากที่สุด รองลงมา คือ เคยมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมในเทศบาลเมืองสามพราน และอันดับสุดท้าย คือ เคยมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย แนวทาง มาตรการในการดูแลรักษา/อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในเทศบาลเมืองสามพราน

1.3 ด้านการปฏิบัติตามแผนการดำเนินงานในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยประชาชนส่วนใหญ่จะมีส่วนร่วมในการสละแรงกาย เพื่อดำเนินกิจกรรมทางด้านสิ่งแวดล้อมของเทศบาลเมืองสามพรานมากที่สุด รองลงมา คือ เคยมีส่วนร่วมใน

การดูแลสภาพแวดล้อมให้คงงาม สะอาด เป็นระเบียบ และอันดับสุดท้าย คือ เคยมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา/อุปสรรคที่เกิดขึ้นระหว่างดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของเทศบาลเมืองสามพราน

1.4 ด้านการร่วมรับประโยชน์จากการดำเนินงาน ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ประชาชนส่วนใหญ่พบว่า ตนมีชีวิตอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี ปราศจากมลพิษที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ซึ่งเป็นผลจากการปรับปรุงและแก้ไขปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมของเทศบาลเมืองสามพรานมากที่สุด รองลงมา คือ ประชาชนสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากวิทยากรมาปรับปรุงและแก้ไขปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมในพื้นที่เทศบาลเมืองสามพรานได้จริง และอันดับสุดท้าย คือ เคยได้รับการฝึกอบรมและถ่ายทอดความรู้จากวิทยากรตัวแทนหน่วยงานที่รับผิดชอบ เพื่อนำมาปรับปรุงและแก้ไขปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม

1.5 ด้านการติดตามประเมินผลการดำเนินงาน ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ประชาชนส่วนใหญ่เคยมีส่วนร่วมในการสังเกตการณ์และติดตามผลการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมของเทศบาลเมืองสามพราน รองลงมา คือ เคยมีส่วนร่วมรับทราบผลการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมของเทศบาลเมืองสามพราน และอันดับสุดท้าย คือ เคยมีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงานด้านสิ่งแวดล้อมของเทศบาลเมืองสามพราน

2. การทดสอบสมมติฐาน

2.1 ประชาชนที่มีเพศต่างกัน จะมีส่วนร่วมต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของเทศบาลเมืองสามพราน จังหวัดนครปฐม แตกต่างกัน เช่นเดียวกับที่ โกวิท พวงงาม (2553) กล่าวไว้ว่าเพศและวัยที่ต่างกัน ทำให้บทบาทหน้าที่และความสามารถในการดำเนินการใดๆ ต่างกัน และสอดคล้องกับอารดา พุ่มหิรัญ (2551) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชนในชุมชนอิสลามคลองกุ่มและชุมชนสมหวัง พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีเพศและวัยต่างกัน จะมีส่วนร่วมในชุมชนแตกต่างกัน ทั้งนี้เป็นผลมาจากกิจกรรมในชุมชนส่วนใหญ่เป็นการมีส่วนร่วมที่ต้องใช้แรงงาน เช่น การตัดต้นไม้ ขุดลอกคูคลอง จึงต้องใช้แรงงานจากเพศชายเป็นสำคัญ

2.2 ประชาชนที่มีอายุต่างกัน จะมีส่วนร่วมต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของเทศบาลเมืองสามพราน จังหวัดนครปฐม ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พันธุ์พงษ์ คงเดชอดิศักดิ์ (2557) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง จังหวัดตราด เนื่องจากไม่ว่าประชาชนจะมีอายุอยู่ในช่วงไหน ก็สามารถมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม รวมถึงสามารถเข้าถึงและรับรู้ข่าวสารการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมได้อย่างเท่าเทียมกัน

2.3 ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน จะมีส่วนร่วมต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของเทศบาลเมืองสามพราน จังหวัดนครปฐม แตกต่างกันไปเช่นเดียวกับที่ ปารีชาต วลัยเสถียร และคณะ (2546) กล่าวว่า การขาดการศึกษา ขาดความรู้ด้านต่างๆ เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พันธุ์พงษ์ คงเดชอดิศักดิ์ (2557) ที่ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง จังหวัดตราด พบว่าระดับการศึกษาต่างกัน จะทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน เนื่องจากประชาชนที่ได้รับความรู้มากกว่า จะมีความรู้ความเข้าใจและเห็นถึงความสำคัญของการร่วมกันอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้อง สัมพันธ์ และมีอิทธิพลต่อสิ่งมีชีวิต ตลอดช่วงอายุขัยของสิ่งมีชีวิต (Enger and Smith,1998)

2.4 ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน จะมีส่วนร่วมต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของเทศบาลเมืองสามพราน จังหวัดนครปฐม ไม่แตกต่างกันสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปรียาพร โคตรมงคล (2552) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ กรณีศึกษาเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าพนมดงรัก เนื่องจากประชาชนที่ประกอบอาชีพต่าง ๆ ให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมไม่ต่างกัน อาชีพไม่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในพื้นที่เทศบาลเมืองสามพราน

2.5 ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน จะมีส่วนร่วมต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของเทศบาลเมืองสามพราน จังหวัดนครปฐม ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับพันธุ์พงษ์ คงเดชอดิศักดิ์ (2557) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง จังหวัดตราด พบว่ารายได้ของประชาชนไม่มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนิตยา เชื้อโอชาติ (2551) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชุมชน กรณีศึกษาป่าชุมชนดอนชี บ้านปะอ่าว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี พบว่ารายได้ของประชาชนที่ต่างกันไม่มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

จากผลการวิจัยพบว่าระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ทั้งภาพรวม และรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง เพื่อเป็นการพัฒนาให้การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับมากหรือมากที่สุด ผู้วิจัยขอเสนอแนะทางทั้งนี้

1.1 ให้เทศบาลเมืองสามพราณจัดอบรม จัดประชุมสัมมนา และการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เกี่ยวกับประโยชน์ของการร่วมกันอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในพื้นที่เทศบาลเมืองสามพราณมากขึ้น เพื่อให้ประชาชนได้ตระหนักถึง ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นกับการดำรงชีวิตประจำวัน หากสิ่งแวดล้อมในพื้นที่เสียสมดุล หรือสูญเสียสิ่งแวดล้อมที่ดีไป

1.2 จัดกิจกรรมหรือมีการจัดประกวดชุมชนน้อยๆ เพื่อให้ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนมีความกระตือรือร้นในการจัดระเบียบสิ่งแวดล้อมในชุมชนให้เป็นระเบียบสวยงาม และน้อยๆมากขึ้น รวมถึงทำให้ประชาชนเกิดความสัมพันธ์อันดีต่อกัน

1.3 ส่งเสริมให้โรงเรียนในพื้นที่เทศบาลเมืองสามพราณจัดกิจกรรมร่วมกับเทศบาลเมืองสามพราณ เพื่อให้เยาวชนได้รับความรู้เกี่ยวกับการร่วมกันอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและได้ทำกิจกรรมเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในพื้นที่ชุมชนที่ตนอาศัยอยู่ เพื่อให้เยาวชนเกิดจิตสำนึกรักและหวงแหนสิ่งแวดล้อมในชุมชนที่ตนอาศัยอยู่

2. ข้อเสนอแนะสำหรับกรวิจัยครั้งต่อไป

2.1. การศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง ควรมีข้อคำถามเกี่ยวกับระยะเวลาในการอาศัยอยู่ในพื้นที่ เนื่องจากคนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่นานๆ จะมีความรักและหวงแหน รวมถึงให้ความสำคัญการสิ่งแวดล้อมมากกว่าคนที่เพิ่งเข้ามาอาศัยอยู่ในพื้นที่

2.3 เนื่องจากในพื้นที่มีโรงงานอุตสาหกรรมค่อนข้างมาก ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม จึงควรมีการศึกษาการจัดการของเสียที่ออกจากโรงงานอุตสาหกรรมก่อนปล่อยออกสู่ธรรมชาติ

2.2 ควรทำการศึกษาการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของบุคลากร และเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของเจ้าหน้าที่และประชาชนในพื้นที่

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม.(2535). พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง. กรุงเทพฯ : กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมกระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม.
- กรมส่งเสริมสุขภาพสิ่งแวดล้อม กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม. (2545). นโยบายของรัฐด้านการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม.(26 สิงหาคม 2559) สืบค้นจาก http://www.environnet.in.th/index.php?option=com_content&view=article&id=505&catid=14&Itemid=14.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ชุดวิชาการวิจัยชุมชน. กรุงเทพฯ : เอส.อาร์.พรินติ้ง.
- โกวิท พวงงาม. (2553). การจัดการตนเองของชุมชนและท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : บพิธการพิมพ์.
- คณะกรรมการความมั่นคงแห่งรัฐสภาผู้แทนราษฎร. (2553). สถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้และแนวทางแก้ไขเชิงรุก. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท.
- จำลอง โพธิ์บุญ. (2550). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. วารสารการจัดการสิ่งแวดล้อม, 3(1), 1-34
- เทศบาลเมืองสามพราน. สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานสำคัญของเทศบาลเมืองสามพราน. (26 สิงหาคม 2559). สืบค้นจาก <http://www.samprancity.go.th/index.php>.
- นิตยา เชื้อโขติ. (2551). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชุมชน : กรณีศึกษาป่าชุมชนดอนชี บ้านปะอ่าว อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, อุบลราชธานี.
- ปรียาพร โคตรมงคล. (2552). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ กรณีศึกษา เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าพนมดงรัก จังหวัดศรีสะเกษ. คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, อุบลราชธานี.
- ปารีชาติ วลัยเสถียร และคณะ. (2543). กระบวนการและเทคนิคการทำงานของนักพัฒนา. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- พันธุ์พงษ์ คงเดชอดิศักดิ์. (2557). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในเขตอุทยานแห่งชาติห้วยเกะช้าง จังหวัดตราด. วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.

- มณฑล เอกอศุญช์พันธ์. (2553). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม : กรณีศึกษาตลาดน้ำตลิ่งชัน เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร. สาขาวิชานโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยรัตนนคร, พิษณุโลก.*
- มธุรดา ศรีรัตน์. (2544). *การบริหารแบบมีส่วนร่วม. (18 มกราคม 2559) สืบค้นจาก [www.http://gotoknow.org/blog/mathu/33443](http://gotoknow.org/blog/mathu/33443)*
- วันวิสา เขือกเย็น. (2555). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในเขตเทศบาลเมืองหัวหินอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ .*
- วิภา สิงห์สมบูรณ์. (2553). *การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประชาชนในตำบลบางละมุง อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี. คณะรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.*
- สุขเกษ พูลผล. (2559). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์พื้นที่ต้นน้ำทะเลน้อย กรณีศึกษา ตำบลเกาะเต่า อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง. คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.*
- สุขชีพ คำนวนศิลป์. (2550). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม อุทยานแห่งชาติไทร้มเย็น อำเภอนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี. สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต, ภูเก็ต.*
- สลักจิต พุกเจริญ. (2551). *สิ่งแวดล้อมและการจัดการทรัพยากร. (26 สิงหาคม 2559) สืบค้นจาก http://rmupt-environment.blogspot.com/2009/08/blog-post_2466.html.*
- สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จังหวัดนครปฐม. (2559). *ประเด็นปัญหาและรายงานผลการดำเนินงานการจัดการสิ่งแวดล้อมในพื้นที่จังหวัดนครปฐม. (18 มกราคม 2560) สืบค้นจาก http://oops.mnre.go.th/download/download05/new_270659/2.pdf.*
- อารดา พุ่มศิริณู. (2551). *การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชนในชุมชนอิสลามคลองกุ่มและชุมชนสมหวัง เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร. คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ*
- Enger E.D. and B.F. Smith. (1998). *Environment Science : A Study of Interralationships. 6th ed., New York : McGraw Hill.*